

**Äänitteen nimi:** Kausi 2 jakso 2.mp4

**Äänitteen kesto:** 00:42:01

**Asiakas:** roosa.veijola@samok.fi

### **Merkkien selitykset:**

[?] = sanan kirjoitusasusta ei voi olla täysin varma, mutta merkitys on ainakin sinne päin. Sanan äänityskohta merkitään tekstiin ylös esim. [sana? 00:15:44]

[??] = sanasta ei voinut saada selvää, joten se on täysin epävarma tai sitä ei voitu kirjata ylös lainkaan. Sanan äänityskohta merkitään tekstiin ylös esim. [?? 00:15:44]

[**tekstiä**] = äänet tai litteroimatta jätetyt kohdat merkitään tekstiin hakasulkeisiin, esim. [naurahtaa] tai [haastattelu keskeytyy hetkeksi, kun haastateltava vastaa puhelimeen]

-----  
[äänite alkaa]

Puhuja ? [00:00:14]: Itseluottamus. Se on, se on tuntee ittes tyhmäks, ku sä kävelet jossain, hirvee hiekkamyrsky oli tiedotettu kuulemma viikkoa aikasempaan, et tällanen tulee, kaikki on kii ja kaupat on kiinni! Ja siel ku sä tarvot niit pikkukatui pitkin, niin sit mietit vähä silleen, et mitä? Kyl siin sit, kun oli hetken ollut, niin alko kerää semmost itsevarmuutta siihen, et ihan sama, mitä tapahtuu, et kyl mä pärjään.

Haastattelija 1 [00:00:50]: Moikkamoi! Tänään meillä on aiheena opiskelijoiden liikkuvuusjaksot ja Euroopan unionin Erasmus+ ohjelma, joka on liikuttanu meitä suomalaisia maailmalle jo vuodesta 1992 lähtien eli pari vuotta ennen ku mä synnyin. Mä oon tosiaan Samokin Euroopan politiikan asiantuntija Roosa Veijola ja mun kaverina täällä studiossa on Samokin hallituksen jäsen Eerika Alaluusua.

Haastattelija 2 [00:01:14]: Moimoi!

Haastattelija 1 [00:01:15]: Sen lisäksi meillä on täällä kaks upeaa vierasta. Toinen vieras on Metropolian kansainvälisten asioiden asiantuntija Tiina Piipponen.

Puhuja 1 [00:01:23]: Moikkamoi!

Haastattelija 1 [00:01:24]: Ja toinen vieras on Satakunnan ammattikorkeakoulussa restonomiksi valmistunut Taru Hyrkäs.

Puhuja 2 [00:01:31]: Moikkamoi!

Haastattelija 1 [00:01:33]: Tervetuloa, meidän ihanat vieraat. Tosiaan hei Taru, sä oot tänään meillä täällä niin sanotusti kokemusasiantuntijana jakamassa sun ajatuksia opiskelijaliikkuvuudesta. Ja sä oot itse käynyt vaihdossa, niin haluaisitko kertoa tähän alkuun, että minkä takia sä lähdit vaihtoon? Ja toki voit kertoa myös missä olit vaihdossa. Sekin kiinnostaa meitä.

Puhuja 2 [00:01:54]: Mä olin vaihdos 2020. Mä lähdin Belgiaan, Mechelenin kaupunkiin, Brysselin ja Antwerpenin väliin. Mä lähdin vaihtoon vaan ihan silkasta uteliaisuudesta. Meil on tosi paljon ollu meidän luokkakavereita vaihdossa ja sit osa lähti vielä harjotteluun ulkomaille, niin mä aattelin, et kyl se on lähettävä. Samkis on niin helpot mahdollisuudet lähtee, ni kyl se oli otettava se hyöty siit irti. Kokeiltiin vähän hakee paikkoja. Tietysti mattimyöhaïsenä jouduin lisähakuun, niin siellä ei sitten ihan hirveen monta vaihtopaikkaa jäljellä, niin tie vei sitten Belgiaan.

Haastattelija 1 [00:02:31]: Hauskaa. Mä oon myös käyny tuossa kaupungissa, Mechelenissä, missä olit vaihdossa. Koska asuin itse Brysselissä hetken aikaa.

Puhuja 2 [00:02:37]: Pieni ja söpö.

Haastattelija 1 [00:02:38]: Joo. Hei, Tiina, sä työskentelet päivittäin korkeakouluopiskelijoiden liikkuvuuden parissa.

Puhuja 1 [00:02:47]: Kyllä vaan.

Haastattelija 1 [00:02:47]: Miksi sun mielestä opiskelijoiden liikkuvuus on tärkeätä?

Puhuja 1 [00:02:52]: No, jos nyt ylipäätänsäkin ajatellaan, minkä takii näit liikkuvuusjaksoja järjestellään, niin on juurikin se, että meidän tulevaisuuden ammattilaiset olisi paljon valmiimpia sinne työelämään ja heil ois kansainvälistä kokemusta ja osaamista kehittyne jo opintojen aikana, koska sitä tarvii sitte siellä työelämässä. Jokaisella alalla. Enemmän tai vähemmän. Ja liikkuvuus on ehkä se sellanen intensiivisin, tehokkain, kokonaisvaltasin keino hankkii sitä kansainvälistä kokemusta. Mutta myös hirveen tärkeä kasvunpaikka ja kasvutarina. Toisaalta vaihdosta on hirveen moneks silleen, että meilläkin opiskelijakunta on aika heterogeenist siinä mielessä, että siellä on eri-ikäisiä ja perheellisiä ja eri aloja, niin se kyl pystyy vastaamaan monenlaisiin tavoitteisiin.

Haastattelija 1 [00:03:50]: Täs tulikin jo monta hyvää pointtia, mihin varmasti päästään syventyy tossa keskustelun edetessä. Eerika, sä oot myös korkeakouluopiskelija ja toimit tosiaan tänä vuonna Samokin hallituksessa ja vastaat myös kansainvälisistä asioista osaltas. Mikäs sun suhde on liikkuvuusjaksoihin, kertosiksä meille?

Haastattelija 2 [00:04:09]: Joo. Musta oli hauska, ku Tiina puhu tosta kasvunpaikasta, niin mulla on siis tää kasvunpaikka kokematta. Kuulostaa nyt jotenki traagiselta. Mutta mä oon alottanu opinnot 2017. Ja meillä siis kyllä puhuttiin tosi paljon liikkuvuusjaksoista ja niitä esiteltiinkin meille, mut sit etenki tää vaihtoon osallistuminen on tuntunu enemmän uhalta, ku mahdollisuudelta. Ja mä sit myöhemmin tutustuin kyl Erasmus Student Networkin toimintaan opiskelijakuntatoiminnan kautta ja sen myötä myös vaihto-opiskelijoitten asiat on tullu itellekki ajankohtasemmiksi. Ja sit ite tähän Erasmus+ ohjelman toimintaan mä oon sit tutustunu vähän myöhemmin laajemmin, että se on tullu enemmän sit työtehtävien kautta. Mut haluaisitsä Roosa kertoo nyt vähän tarkemmin, että mistä tässä Erasmus+ ohjelmassa on nimenomaan kyse?

Haastattelija 1 [00:04:58]: Erasmus+ on Euroopan unionin rahoitusohjelma, jonka tarkoituksena on tukea koulutusta, nuoria ja urheilua Euroopassa. Ja oikeestaan Erasmusta kutsutaan usein EU-lippulaiva-aloitteeksi ja yhdeks onnistuneimmista aloitteista, mitä EU:lla on. Ja Erasmus-ohjelma tarjoaa nuorille opiskelijoille ja aikuisille mahdollisuuksia kouluttautumiseen ja opiskeluun ja harjoitteluun ulkomailla. Lisäksi myös organisaatioilla on mahdollisuus tehdä yhteistyötä kansainvälisten kumppanien kanssa ohjelman kautta. Meillä Samokissa tärkein toimi on toki tää opiskelijoiden liikkuvuuden edistäminen ja ulkomaan vaihto- ja harjoittelujaksojen tarjoaminen. Ohjelma rahoittaa vaihtojaksoja ja sen on tärkein näistä kansainvälisistä toimintaa rahoittavista ohjelmista koko Euroopassa ja Suomessakin selvästi suosituin vaihto-ohjelma. Varmasti aika moni opiskelija on kuullu sanan Erasmus ja tietää, että se on se vaihto-ohjelma, vaikka on niitä toki muitakin. Nyt käynnissä oleva EU:n pitkäaikainen budjettikausi, joka on tuonne vuoteen 2027 saakka, niin siinä Erasmus-ohjelman rahoitus lähes kaksinkertaistettiin, mikä on hieno asia. Toki opiskelijaliikkeenä aina kannatimme suurempaakin rahoitusta, mutta tähänkin ollaan ihan tyytyväisiä. Ja tosiaan tän hetken ohjelman tavoitteena on erityisesti kasvattaa liikkuvuusjaksolle osallistuvien määrää ja kiinnittää huomiota siihen, että myös aliedustetut ryhmät sais aidot mahdollisuudet päästä liikkuvuusjaksolle. Siinä pikku tiivistys.

Haastattelija 2 [00:06:32]: Kiitos. Kiva, että saatiin nyt kuulla vähän laajemmalla tasolla, mistä tässä Erasmus+:ssa on kyse. Mutta meitä nyt tietysti kiinnostaa erityisesti suomalaiset opiskelijat, niin miten sit suomalaiset opiskelijat osallistuu Erasmus+ ohjelmaan tai lähtee ylittäään liikkuvuusjaksoille?

Haastattelija 1 [00:06:47]: Liikkuvuusjaksoista Suomessa vois lyhyesti sanoo sen, että koronaviruspandemia tietysti vaikutti niihin ja perui ja keskeytti opiskelijoiden liikkuvuusjaksoja. Mutta trendi oli jo laskeva ennen koronaa. Lasku jyrkentyi, kun pandemia alkoi, et sitä ennen jo se oli loiva lasku. Voisi sanoa tähän muutamia lukuja. Vuonna 2016 lähes 10 500 korkeakouluopiskelijaa suoritti harjoittelun, vaihdon tai muun liikkuvuusjakson osana opintojaan. Ja kaks vuotta myöhemmin eli vuonna 2018 määrä oli romahtanu 8800 eli se on noin viidesosan lasku. Ja ammattikorkeakouluopiskelijoista vois sanoa vielä sen, että vuonna 2018, joka oli ennen koronapandemiaa, niin ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden määrä oli alhaisin 10 vuoteen. Siis heidän määränsä, ketkä lähti liikkuvuusjaksolle.

Haastattelija 2 [00:07:42]: Toi on aika dramaattinen ja järkyttävä pudotus. Ja tosi ristiriitasta, kun me kuitenkin samaan aikaan haluttais, että kansainvälisiä taitoja vahvistettas osana opintoja. Mut mä annan teille nyt pienen historiakatsauksen. Tää laskuhan alko heti koulutusleikkausten jälkeen. Silloin, kun vuonna 2017 korkeakouluopiskelijoitten opintoraha pieneni ja lainaosuus opintotuessa kasvo. Tää on tietenkin sellanen teema, jota me Samokissa halutaan edistää. Eli sitä, että opiskelijat sais näitä kansainvälisiä taitoja ja ulkomaan liikkuvuusjaksoille lähteminen olis mahdollisimman helppoa jokaiselle. Ja sit sitä, että liikkuvuusmäärät saatais nousuun. Ja mua kiinnostaiskin erityisesti tietää tähän Tarun näkökulma ja kysyä sitä, että olisiko sulla jotain sellasta, mikä mietitytti tai sai epäilemään liikkuvuusjaksolle lähtemistä?

Puhuja 2 [00:08:31]: Siis oli. Ja ihan ensimmäisenä oli toi raha. Mulla on ollu silleen helppo tilanne, et mä oon ollu töissä aina koulun ohella. Mun ei oo tarvinnu nostaa täysii lainamäärii, et mä oon tullu toimeen. Mut sitten, kun me ruvettiin miettiä sitä ulkomaille

lähtöö, kun opiskelijana ei jää säästöön rahaa samal lailla, kuin mitä jää pelkästään töissä olemalla. Kun ei oo säästöjä, mistä laittaa rahaa. Kaikki lentoliput, kaikki maksaa. Ja se, et sä maksat, hyväks lykys joku ois voinu saada alivuokralaisen tietysti vaihdon ajaksi, mut sit kun sul jää kämppä tänne ja sä joudut kuitenkin mennä johonkin vuokralle, että sä saat lähdetty sinne. Ja mul oli siis isoin kynnys, et mä en halunnu nostaa... Ku opintolainahan, sä voit nostaa viel enemmän opintolainaa, ku normisti se on se 600 kuukaudessa, ni vaihdon aikana sä pystyt nostaa vielä isomman määrän lainaa. Ja mä päätin jo ennen ku mä harkitsin vaihtoon lähtemistä, et mä en tuu nostamaan sitä lainaa niin paljoo, kun sitä voi. Sit tingitään jostain. Toi raha oli ensimmäinen, mikä sai epäröimään. Ja mähän meinasin kertoa [?? 00:09:38] että jättää menemättä. Sillon, ku me saatiin vaihtopaikat tietoon ja rupes katteleen, että minkäs hintast Belgias on mitäkin ja mitä hintaa aattelis, et sais vuokrakämppää tai muuta. Ni siin kohtaa alko jo olee, tuli oikeesti isku kasvoihin se realiteetti siitä, että se on kallista. Mut meil oli onneks koululla tosi hyvin tietoo just Erasmus-rahoista ja muista, et kuinka paljon sä voit hakee vielä tukia. Ja siis opiskelijaa siis yllättävän hyvin tuetaan Kelankin puolesta tätä lähtöö, koska mäkin sain hakee vielä asumislisää mun kämppään Porissa sekä sitten sinne Belgian vuokrakämppään. Se oli ehkä ainoo, et pien selvitys piti tehdä. Mut sit kun sen selvityksen sai, niin se ehkä ei jännittänyt niin paljoo se raha.

Haastattelija 1 [00:10:27]: Tossaki voi olla se, et monella voi olla sit se, että jos ei oo sitä tietoa siitä, mitä rahallista tukea voi saada, niin sitte ei ehkä jaksa tehdä sitä selvitystä. Sit se vähän niinku jää siihen ensimmäiseen ajatukseen se aie. Mut tosiaan Tiina, sulla on näkökulmaa sieltä korkeakoulun puolelta ja sä oot ollu tekemisissä useiden liikkuvuusjaksolle lähtevien ja varmasti myös sitä pohtivien kanssa. Millasia kynnyskysymyksiä liikkumisjaksolle osallistumiselle teidän korkeakoulussa on noussu esille ja millaista tukea Metropolia tarjoaa liikkuvuusjaksoa pohtivalle?

Puhuja 1 [00:11:00]: Joo. Tosi hyvä kysymys. Ja me pyritään juurikin löytämään niitä sellasia pohdintoja ja arveluita, että mitä ehkä on sellasilla, jotka on siinä rajalla ja mietityttää vielä, ennen ku voi suoraan sanoa, että joo, kyllä mä haluan lähtee vaihtoon. Osahan on juuri sellaisia, et ne on tienny ihan heti alust saakka, et ne haluu lähtee, mut et sit se iso massa vähän viel mieltii. Ja raha on yks juttu, mistä he haluu enemmän tietoo ja pyritään kertoo jo ihan aikases vaiheessa niistä mahdollisuuksista. Ja sitte tietenki opinnot ja opintojen hyväksiluku, koska se on aika tärkees osas siinä opiskelijavaihdossa. Ja se, että oikeestikki se opiskelu ja työskentely, mitä sä siellä vaihtokoulussaki teet, niin lasketaan siihen sun tutkintoon, että sä oot tehny työtä sitä sun tutkintoa varten. Ja sitten asuminen on myös sellanen, mikä usein arveluttaa vielä ekavuotisii opiskelijoita, että mitenköhän se on järjestynyt ja toki siellä sitten alkaa olla myös niitä opiskelijoita, joilla on ehkä perhettä, koira ja asuntolainaa tai tällasta. Meillä on jo ensimmäisen vuoden opiskelijoille kansainvälistymisinfot elikkä käydään ihan kaikki ensivuotiset läpi mun kollegoiden kanssa ja opiskelijavaihto on yks asia, mistä kerrotaan. Esimerkiks kun mä meen mun opiskelijaryhmää tapaa, niin mulla on ennakkokysely, jonka voi anonymisti täyttää ja laittaa sinne niitä pohdintakysymyksiä. Sit mä pystyn vastaamaan niihin sitte siinä, kun mä meen etätapaamaan. Ja ne on sellasia asioita, mitä me pyritään kertomaan näissä vaihtoinfoissa ja promoissa. Ja sithän niist vielä tarkemmin käydään läpi, kun on ne valinnat tehty. Yritetään hälventää sitä. Ja me halutaanki tietää, et mikä siel mietityttää, koska jotta me pystytään sit

vastaamaan. Ja aika usein se tieto on siellä jo olemassa, mutta osattas sit kertoo oikeissa kanavissa. Ihan samoja asioita, mitä Taruki tossa nosti.

Puhuja 2 [00:13:20]: Kiva kuulla, että tällasta tehdään. Ja [?? 00:13:24] Taru tässä. Mulla oli aika samanlaisia syitä, joiden myötä sitten päätin jättää menemättä vaihtoon täysin. Ja erityisesti mulla se liittyy tohon, et ei myöskään ollu riittävästi sitä tietoa siitä, että minkälaista taloudellista tukea on oikeesti olemassa ja tarjolla. Ja nimenomaan tää raha oli mulle se, mikä sitte nousi suurimmaksi kynnykseksi. Opiskelijoiden ja taloudelliset huolet on oikeesti tosi arkipäiväisiä. Ja mä oon esimerkiks ite rahottanu valtaosan kans mun opinnoista sillä, et mä oon käyny töissä. Mut sit kun on tehny osa-aikatöitä, niin se tarkoittaa sitä, että on ollu pääsääntöisesti aika pienitulonen ja sillon näitä säästöjä ei tietenkään kerry. Ja se nyt tietysti kasvattaa kynnystä lähteä maailmalle, kun oma taloudellinen tilanne on epävarma ja ei tiiä sitte, et missä vaiheessa, esimerkiks kun nostaa opintolainaa, että missä vaiheessa on semmosessa palkkatyössä, että pystyy sitä alkaa lyhentää. Ja mä en oo siis yksin näitten ajatusten kanssa, eikä me olla Tarun kanssa kaksinkaan näitten ajatusten kanssa. Eurostudent 2019 tutkimuksen mukaan myös suurimmat syyt sille, ettei liikkuvuusjaksoille osallistuta, on nimenomaan näit taloudellisia. Taloudelliset kustannukset on ollu vastaajille merkittävin liikkuvuusjakson toteutumisen vaikeuttaja. Valtaosa näistä liikkuvuusjaksolle osallistuneista kerto myös rahottaneensa jakson opintotuella tai -lainalla sekä ansiotyöstä saaduilla tuloilla tai säästöillä. Ja valitettavasti tää ansiotyö opintojen ohella tai sit tää säästäminen ei kovinkaan monelle opiskelijalle oo semmonen vaihtoehto, mitä on helppo lähteä toteuttaa.

Haastattelija 1 [00:14:57]: Mielenkiintoinen huomio on se, että täs mainittiin itse asiassa vähän tossa meidän aiemmassa jaksossa, joka käsitteli eurooppalaista koulutusaluetta. Mut tosiaan kaikki Erasmus-liikkuvuusjaksolle osallistuvat ei myöskään hyödynnä Erasmus-apurahaa, mikä tuntuu kummalliselta, koska periaatteessa kaikilla on siihen tukeen mahdollisuus. Tää kertoneeki ehkä siitä, että Erasmus-ohjelmasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista, tuista viestimistä myös opiskelijoille tulis kehittää. Tosiaan kuitenkin Erasmus+ ohjelman taloudellinen tuki on yks tapa kaventaa sosiaalisia eroja ja niiden tuomia esteitä liikkuvuusjaksolle osallistumisessa.

Puhuja 2 [00:15:34]: Jep. Ja ois tosi tärkeätä jokainen sit tuntee tän Erasmus+:n tarjoaman tuen. Haluutsä Roosa kertoo, että miten tää nyt sitten käytännössä toimii?

Haastattelija 1 [00:15:43]: Joo. Tiinalla on varmasti se korkeakoulun käytännön näkemys siellä. Mut mä kerron vähä, että minkä suurusia nää on. Käytännössä Erasmus+ tarjoaa opiskelijalle ja harjottelijalle apurahaa opiskeluun tai työharjoitteluun toisessa EU-maassa. Ja vaihtoon tai harjotteluun voi lähteä useemman kerran, joko opiskelijana tai harjottelijana. Mutta tosiaan sen ulkomailla vietetyn ajan pituus saa olla yhteensä 12 kuukautta, kutakin tutkintovaihetta kohden. Ja se apurahan suuruus on noussu hyvin ja se on täl hetkel se yli 400 euroa kuukaudessa. Vaihtelee kohdemaasta, että mikä siellä on hintataso, 400-500 euron välillä kuukaudessa. Ja sen lisäksi, jos on alaikäisiä lapsia, niin jos oot niiden huoltaja, niin saat lisäks vielä pari sataa euroa kuukaudessa lisää tukea. Ja vaikka siis lapset jäis kotimaahankin. Mikä ei sinällään ole keskiössä, mut ilmentää sitä, että pyritään mahdollistamaan myös sitten erilaisissa tilanteissa oleville se vaihto. Toki voidaan sitte miettiä, että onko se tarpeeksi tai että mitkä ne käytännöt esteet sit perheelliselle

esimerkiks on. Onkse se raha vai sitten muuten vaan se asioiden järjestäminen hankalaa. Mut joo, tosiaan korkeakoulujen KV-palveluissa neuvotaan ja autetaan tän tuen hakemisessa. Se on mun mielestä aika simppeli prosessi, koska mä olen itsekin sitä hakenut. Mä oon ollut kaks kertaa Erasmus-harjottelussa ulkomailla. En vaihdossa, vaan harjottelussa nimenomaan. Mutta sillonkin mulle tuli se uutena tietona, että se tuki on myös siihen harjotteluun. Moni varmaan tietää, et se on vaihtoon, mutta myös harjotteluun saa tukea. Vaikka sais palkkaakin harjottelusta eli se voi olla semmonen lisäkannustin. Mut joo, tosiaan liikkuvuusjaksojen rahotuksesta puheen ollen, mua kiinnostais tietää, miten sä Taru rahoitit sun jakson? No sä kerroitkin siitä jo vähäsen tossa alustuksessa. Mutta löysitkö helposti tietoa niistä rahoitusvaihtoehdoista? Siitäki sä vähä jo kerroit, mutta jos sulla on jotain lisää sanottavaa.

Puhuja 2 [00:17:32]: Joo. No meil on just kansainvälisyyspalvelut Samkissa, niin sielt sai tosi hyvin tietoo. Ja just se, kun Erasmus-rahassa, se tulee ensin, no mä en muista niit prosenttimäärii, mut sulle tulee heti, kun sä lähdet vaihtoon tai ennen kun sä lähdet, niin tulee se yks könttäsumma. Sehän ei tule joka kuukausi tilille. Vaan sul tulee ensin se könttäsumma ja sit sul tulee se vika, joku prosenttiosuus, kun sä tuut poies. Ja se ehkä yllätti positiivisesti. Kun mä ensin mietin sitä, et ku tulee se raha, et jos se tulee joka kuukausi aina tiettyyn aikaan, niin miten sen alun, koska mun mielest kallein asia vaihdossa tai ehkä harjottelussakin on se sinne meneminen. Se ensimmäinen kuukausi siis kallein. Sun pitää ostaa niin paljon. Riippuu tietysti kuinka paljon sä saat oikeesti raahattuu matkalaukuilla kamaa sinne, mut suurin osa vaihtokämpistä tai -huoneista on semmosii siis viis kertaa viis metriä, jos sitäkään. Noista pitää käydä, no suurin osa opiskelijoista varsinkin suunnattiin Ikeaan, ostettiin sieltä siis lakanoita, pyyhkeitä, tommosii perusjuttui, mitä ei vaan mahdu matkalaukkuihin. Se on se kallein. Ja sitten lennot tietty. Ekan kuun vuokra ja sitten takuuvuokria jos joutuu maksaa, niin siinä oli tosi positiivista, et sit tuli isompi könttäsumma ensin ja sitten ehkä enemmän jäi se opintolainalla ja opintotuella eläminen sit, et se tulee kerran kuukaudessa ja sil sit elät sen kuun. Et se alkuusumma oli tosi hyvä ja se loppusumma oli kans, ku tuli se vika osa siitä Erasmus-rahasta, niin siitä olin tosi onnellinen, et kun tuut tänne tai takas kotiin, ni sun ei tarvi heti lähtee töihin, sun ei tarvi saman päivän alottaa, koska siin tulee semmonen pieni tauko. Ja suurimmal osalla tai no itselläni varsinkin, mä olin keväällä vaihdossa, niin mähän tulin suoraan kesälomalle. Ja se tarkoittaa, et mul loppuu opintotuet ku seinään ja sit mul tulee se, et mun pitäis olla jo töissä, niin siin tulee se kuukauden tauko vähintään, ennen ku tulee eka tili. Ni silleen oli tosi mukavaa, et se raha tuli viel, niinku kahdes osassa. Noi oli semmoset isoimmat, mitä sit... Mut noist oli Samkilla niin hyvin kerrottu meille, että mitä sä voit hakee ja miten ne tulee ne rahat, et osas varautuu siihen.

Haastattelija 2 [00:19:55]: Kuulostaa ihan superhyvältä. Ja etenkin toi, et ootte saanu korkeakoulusta noin vahvasti tukea tälle asialle, että saa riittävästi siitä tietoo. Ja kiinnostaski erityisesti kuulla sit taas Tiinan näkökulmasta, että mites Metropoliasa toimitaan? Minkälaista ohjeistusta te tarjoatte opiskelijoille, jotka miettii Erasmus+ tuen hakemista?

Puhuja 1 [00:20:17]: No tää Erasmus-opiskelijavaihdon apurahaa on linkitetty meidän opiskelijavaihtoon ja siihen on omat haut ja hakuinfot. Ja siellä jo hakuinfoissa halutaan houkutella ihmisii hakemaan opiskelijavaihtoon ja kerrotaan muun muassa just siitä tuesta ja kuinka hyvät ne esimerkiks Erasmukses on. Mut sitten harjotteluvaihdot on sellasii, joissa

sit opiskelija on vähän enemmän vastuussa siitä paikan löytämisessä ja hakee sen rahan aina sitä tarvetta varten. Meil on meidän omassa intrassa niin sanotusti KV-opas, jossa on kerrottu erilaisista kansainvälistymismahdollisuuksista, lyhytvaihtoista, pitkistä opiskeluvaihtoista, harjotteluvaihtoista ja siel on ihan sit suoraan tiedot näistä apurahamääristä ja miten niitä voi hakea. Ja todellakin se, että me ollaan siellä KV-palveluissa juurikin kertomassa sit näistä asioista. Me halutaan, et opiskelijat hyödyntää ne kaikki mahdollisuudet. Ja yritetään mahdollisimman monissa kanavissa ja tilanteissa siitä muistuttaa, että nää on hei sellasii, jotka halutaan, että te lähdette ja täällä on tätä kannustusta ja tukea on ja se on teille sellanen, mikä teille kuuluu, kun te ootte opiskelijavaihtoon vaikkapa hyväksytty. Ja tosi kiva kuulla, et sä oot saanu Taru tietoo sieltä sun omast kotikoulusta, kun on kysyny. Hyvä myöskin ymmärtää toikin, et meille se on tietyl taval itsestäänselvää, että joo, siitä tulee se 80-90 prosenttii, se vähän vaihtelee, millä tavalla se on kouluissa laskettu. Mutta se iso osa tulee yhtenä könttänä ja koska se alku on todellakin se kallein, et sillon tarvii vähän enemmän sitä. Mut se on ihan käytännönkin syy. Hyvä tietää, että se on myös sellanen opiskelijankin näkökulmasta hyvä asia, että se tulee tällä tavalla. Ja sit et siel on se pieni potti vielä odottamassa sitte, ku on takas Suomessa ja ehkä on jo lompakko tyhjä silt reissulta. Mut esimerkiks just tääki, hyvä meidänki sit jatkossa tätäkin painottaa, ettei tarvi jännitellä, että joka kuukaus tulee joku raha, vaikka aluks tarttis enemmän.

Haastattelija 1 [00:22:38]: Jep. Toi on totta, koska opiskelijalle se on aika oleellista, et jääkö sieltä vaikka yksi kuukausi välistä. Kun ei hirveesti säästöjä monella oo.

Haastattelija 1 [00:22:57]: Taloudellisten syiden lisäksi muita syitä jättää liikkumisjakso väliin, on esimerkiks kokemus vähäisestä hyödystä opinnoille, vaikeudet liittää liikkuvuusjakso osaks opintoja, heikko vieraan kielen taito tai kokemus siitä, että se ois jotenkin huono ja sen lisäksi heikot mahdollisuudet saada tietoa omalta korkeakoululta. Nää on siis Eurostudent-tutkimuksen tuloksia. Taru, miten teidän korkeakoulussa on tietoa saatavilla liikkuvuudesta ja toisaalta, miten liikkuvuusjakson liittäminen osaks opintoja tapahtuu? Oliko se prosessi sun mielestä helppo?

Puhuja 2 [00:23:30]: No eka toi, et miten meidän korkeakoulu on tarjonnu noit infoja. Siis meil on tosi hyvin. Meil on ollut noit samanlaisii infotilaisuuksii, ne on täysin vapaaehtosii. Mut meil myös huomaa, no ehkä alaliitännäinenkin, et mä opiskelen restonomiksi, vielä nimenomaan matkailulinjalla. Ja meil on tosi paljon kerrottu näist mahdollisuuksista, et menkää, kokeilkaa, tehkää. Ja meil on niin paljon niit yhteistyökorkeakouluja. Niiden kaa on tosi helppo löytää omaan koulutukseen sopivii opintojaksoja ja muuta. Ja sit varsinki Samkilla oli helppoo, kun oli niit infoja ja meitähän pommitettiin siis sähköposteilla ihan niinku huolella. Et ei ollu ihan kerran vuoteen, ku tulee joku, et hei lähtekää vaihtoon, vaan niit tuli, siis jos tiedetään joku vaihtoon haku alkaa X aikana, niin meitähän pommitettiin kaks kuukaut ennempää jo. Sä et voi missata sitä hakuaikaa.

Haastattelija 1 [00:24:26]: Nyt kiinnostaa tietää ne prosentit, et kuinka moni teilt on lähteny vaihtoon.

Puhuja 2 [00:24:32]: Mut sitä just, et itsehän olin se mattimyöhäinen, ketä haki lisähaussa. Eihän mullakaan menny ne ohi, mut mä olin vaan et juu, kyl sitä sitte kato. Mut onneks

pääsin vielä, et sekin mahdollistettiin lisähaulla. No, mitähän mä hain, varmaan kolme kuukaut ennen ku mä lähdin vaihtoon, ni mä oon hakenu vaihtoon. Mä oon ollu todella myöhässä sen kanssa. Mut silti siit annettiin tosi hyvin tietoo vielä, et no kyl mulle ihan sanottiin, et sä oot ehkä vähän nyt siin hilkulla. Mut mulle annettiin ihan suoraan vaihtoehtot, mitä ne sit on, mihin mä voin lähtee, koska mä oon niin myöhässä. Mut siis tosi helposti se loppujen lopuks meni. No taas, alaliitännäinen, noiden opintojaksojen sovittaminen omaan koulutukseen oli tosi helppoo. Mul oli aika loppuvaihees jo opinnot. Mä olin kolmantena vuonna vaihdossa ja mullahan oli aika paljon vapaasti valittavia enää jäljellä ja sit oli semmosii syventävii kursseja. Niitä oli tosi helppo linkittää toisiinsa. Ja meil oli koulus, kun me tehtiin niitä suunnitelmia, että mitä me tullaan hyväkslukemaan ja muita, ni meillähän oli ihan suoraan opettajat sano, et juujuu, et teet kato vähän tollee ja tollee, nii kyl ne menee sinne. Et jos ei ne mee suoraan, niin sit kirjoitetaan joku raportti siihen päälle, niin kyl ne opintopisteet sielt saadaan. Meil oli tosi hyvä kannustus siihen, ettei sitä vaan jätä sitä mahdollisuutta pois sen takii, et joku opintojakso ei oo suoraan liitännäinen. Ni sen ei annettu olla syy jättää menemättä. Se oli ehkä semmonen isoin, että minua työnnettiin, että nyt et jätä väliin, että menet, niin se oli jotenki itse vähän kaipasin sitä.

Haastattelija 2 [00:26:15]: Jotenki ihan mahtavaa kuulla, että hommat on toiminu noin hyvin. Ja tietoa on aidosti tullu ja mä oon myös ymmärtäny, että Metropoliassa on aika erinomainen tilanne liikkuvuusjaksojen suhteen. Miten te ootte lähteny ratkoon tällaista ongelmaa, että opiskelijat on kokenu saaneensa liian vähän tietoo liikkuvuusjaksosta ylimaallisesti. Ilmeisesti teillä asiat toimii poikkeuksellisen hyvin?

Puhuja 1 [00:26:35]: Kyllä me pyritään siihen. Ihan hauska kuulla myöskin Taru sulta, että ihan kiva kun on työnnetty oikein, koska siis välillä vähän tulee itelläki sellanen, että kuinka paljon mä nyt voin tätä tuputtaa. Koska kyllä siellä tulee sellasia, et hei apua, tätä on niin monta kertaa jauhettu, että mä en nyt kyl vaan lähde, että se nyt ei vaan sovi mun suunnitelmiin. Kyl me ollaan pyritty sellasta aika systemaattista markkinointii tehdä. Ja juurikin se, et me alotetaan niist ensimmäisen vuoden infoista, joissa kerrotaan jo valmiiks näistä opiskelijavaihtoista. Ja sitten näitä sähköpostilla tulee sitten aina hakuaikoina rummutusta. Ja se, mikä musta on hirveen tärkeä, mitä säkin Taru tossa sanoit, on se, että siel tutkinto-ohjelmassa ja niillä tutkintovastaavilla, koulutussuunnitelijaopettajilla siellä on myöskin se näkemys ja kokemus. Et hei, opiskelijat, lähtekää vaihtoon. Tää on niin hieno mahdollisuus teille. Ja just tää, että halutaan, että ne mahdollisimman hyvin pystyittäis lukee tavalla tai toisella siihen opiskelijan tutkintoon, et sit ei tuu sen takii sellasta venymää. Se on kyl tosi tärkees osassa. Ainakin mulla on semmonen kokemus, et meil on kyl tutkinto-ohjelmissa varsin vahva tuki ja kyllä se merkitsee tosi paljon, että sieltä myös tulee sitä viestii opiskelijoille. Tää on hyvä juttu. Kyl me saadaan ne opinnot matchaamaan. Ja kuitenkin mekin ollaan pitkään rakennettu meidän partnerikouluverkostoo ja ne on katsottu, että ne on sellasii partnereita, että sinne kannattaa lähtee vaihtoon ja ne tukee sitä teidän valmistumista. Mut että se on, tädin KV-toimistost voi viestitellä ihan niin paljo ku sielust lystää, mut jos sitä ei tuu tutkinto-ohjelmasta sitä tukee ja etenkin just ne opinnot ja niiden se yhteensovittaminen on tärkeä.

Haastattelija 1 [00:28:43]: Ja tossa on tosi paljon käsittääkseni eroja, et kuinka hyvin on integroitu kansainvälistyminen siihen tutkintoon eri korkeakouluissa. Toisissa siihen nähdään tosi paljon vaivaa. Ja sit itekin voin sanoo, et mulla on kokemus tosta, kun mä oon

opiskellu kansainvälistä politiikkaa, niin siellä nyt se on tosi itseisarvo, et kaikki menee käymään ulkomaanjaksolla, ihan jo sen takia, mitä opiskellaan. Ja siellä kyllä opetushenkilöstölt tuli myös sellaset, et kannattaa mennä ja menkää. Se tavallaan koko ajan se syötettiin ja se oli ehkä semmonen positiivinen imu, et siihen pääset, et haluaa mennä. Toi on kyl tosi hyvä pointti ja tärkeä toi, et se on siis helposti sisällytettävissä sinne sun tutkintoon. Ja siihen kannustetaan myös opetushenkilöstön puolelta. Me ollaan oikeestaan päästy tässä ihan hyvin näihin juurisyihin, ainakin osittain. Toki tästä aiheesta vois keskustella vaikka kolme tuntia tai pidempäänkin. Ja toki myös ratkaisujakin tässä on tullu ja hyviä käytänteitä ja onnistumisia selkeesti. Tää seuraava kysymys onki semmonen, et osittain siihen jo vastasittekin, mutta Tiina ja Taru, kysyn teiltä silti. Mitkä keinot on erityisesti edistäneet liikkuvuusjaksolle osallistumista teidän korkeakouluissa? Ja miten me oikeesti nyt saatas nää luvut kasvuun? Vaikee kysymys, mutta mikä on teidän näkökulma?

Puhuja 2 [00:30:08]: Jos sua kannustetaan lähtemään senkin puolesta, et sulle ei tuu semmonen fiilis, että kauhee pomo, et fear of missing out, et nyt mulla jää kaikki täältä kokematta ja tekemättä. Sit jos siellä on ne opettajat tai vastaavat, ketä on silleen, et lähtekää, kyl te saatte kaikki opinnot, kyl ne sit hoituu, kyl ne saadaan sumplittuu. Mun mielest se on ehkä, se on se, mikä työntää ihmistä eteenpäin lähtee. Jos siel on ykski ihminen, opettaja, joka olis vähän silleen, et no, kannattaako lähtee, et nyt sun opinnot viivästyy. Ni sit se ei oo, kyl se jättäis menemättä. Ihan heti.

Haastattelija 1 [00:30:46]: Mites Tiina?

Puhuja 1 [00:30:48]: Jaa, kuule, ku tää on just tää kysymys, mitä me pohditaan korkeakoulussa ja KV-palveluissa ja opetushallitusta myöten, miten niitä lukuja saatais lisätty. Toki ehdottomasti täs on kasvamisen ja lisäämisen varaa näissä liikkuvuusjaksoissa. Opiskeluvaihdossa ja harjoitteluvaihdon jaksossa katsotaan ihan mielenkiinnolla, että mitä tulee nyt käymään, kun tästä koronasta ehkä ollaan nyt siirtymässä seuraavaan vaiheeseen. Että onko siellä tämmöstä patoutunutta liikkuvuusvajetta, että sitten sen takia tulee jo ennätysmäärä hakemuksia, joka olis aivan mahtavaa vai onko sitten vielä, esimerkiksi saattaa olla ehkä vuoden, pari viiveellä sitä, että opiskelijat on aika uupuneita ja sit ne haluaa vaan keskittyä, et okei, nyt mä vaan yritän saada nää opinnot valmiiks. Juurikin tossa kollegoiden kanssa mietittiin sitä, että miten me saatas vielä systemaattisemmin sitä tietoa opiskelijoille ja sitten myös sellasia kannustavia esimerkkiejä. Toki just tää vaihdossa olleiden käyttäminen ja hyödyntäminen näis infoissa, mut et jotenki vielä systemaattisemmin kerättäis sitä ja saatas siitä sit sellasii innostavia muotoja. Ja myös hyvin erityyppisii lähtijöitä, koska opiskelijat on hirveen erilaisia ja ne saattaa tavotella erilaisia asioita. Niit saattaa innostaa ja kiinnostaa vaihdossa vähän erilaiset asiat. Joskus saattaa olla vähän ristiriidassakin keskenään, että miten pystyy kohdistamaan segmentointii vähän siin markkinoinnis tai jotenki. Ja peruspalikat täytyy olla kunnossa. Just tää tutkinto-ohjelmien kannustus ja se, että on sitä tukee ja apua saatavilla ja just näitä rahoitusmekanismeja, jotka on opiskelijoille suht helppoja.

Haastattelija 1 [00:32:50]: Toi on pakko tarttuu, ku sanoit tosta koronapandemiasta. Se on tietenki mielenkiintosta, että miten se nyt tulee sit menemään nää liikkuvuusjaksojen määrät tässä, jos ajatellaan, että pandemia on ohi, vaik ei se sitä täysin vieläkään ole. Mutta kun se gappi on ollu, et onks se nyt niin, et on sitä patoutunutta tarvetta ja varmasti on, et

sit nousee hurjasti. Mut toisaalta myös se, että on vähän totuttu siihen, et ei täs nyt hirveesti matkustella ja ei oo ehkä sit niitä aiempien vuosikurssien esimerkkejä. Siihen on jääny semmonen gappi, koska ne on niin rajusti laskenu ne luvut.

Puhuja 1 [00:33:23]: Ja sitte, että niitä pystyis sit jotenki viel tehokkaammin levittää, koska se esimerkin voima, se on ihan hirveen tärkeä. Muistan omastaki opiskeluajasta. Ja varsinkin ryhmillä, joilla ehkä on ollu vähemmän niitä mahdollisuuksia ja omia esimerkkejä siellä omassa kasvuympäristössä ja perheessä, jotka ovat lähteneet vaihtoon. Niin myöskin sentyyppisii.

Haastattelija 1 [00:33:47]: Se ympäristön vaikutus on kyl.

Puhuja 1 [00:33:48]: Joo. Se on semmonen, mihin me yritetään seuraavaks kiinnittää huomiota. Just niinku Taru säki oot täällä nyt kertomassa, niin toi voima on ihan hirveen kova ja tosi tärkeä.

Haastattelija 1 [00:34:00]: Eerika, onks sul viel tähän näkemystä, et miten nyt saadaan luvut nousemaan?

Haastattelija 2 [00:34:03]: No siis ihan superhyviä pointteja on nostettu. Esimerkin voima oli mun mielestä jotenkin aivan loistava tapa kuvata tätä, koska pelkästään jo tämänkin keskustelun pohjalta mulle tuli itelle sellanen olo, että kyllä nyt voi jonnekki liikkuvuusjaksolle vielä lähtee. Että kummasti alko kiinnostaa taas vähän lisää. Aika paljon tulee nyt toistoo, mutta tottakai siis korkeakoulun tarjoama tuki ja tiedotus. Sit erityisesti riittävä liikkuvuusjaksotarjonta on myös sellanen, et on myös lyhytaikasia liikkuvuusjaksoja ja on mahdollisuus lähtee helposti harjotteluun ja riittävästi harjottelupaikkoja myös ulkomailla. Sit tietysti myös näitä perusvaihtojaksoja sekä sit tää opintotukikuukausien ja opintorahan kasvattaminen. Et varsinkin jos käykin niin, että opinnot viivästyy vaihdon takia, niin sitte ei tarvi panikoida siitä, että hei, tukikuukaudet loppuu kesken, kun on käynny vaihtojaksolla. Ja tää ehkä liittyy myös siihen esimerkkien voimaan, että jos sä oot kuullu kaverilta, et hei, nyt kävi tälleen, että menin vaihtoon ja nyt opintotukikuukaudet on loppu, niin ei se välttämättä sua kannusta sit sinne lähtee. Mut yleisesti tämmönen taloudellinen turva on mun mielestä ihan supertärkeitä. Mut nyt kun me ollaan pohdittu näit ratkasuja taas vähän lisää, että miten me saatas korkeakouluopiskelijoitten liikkuvuusjaksot kasvuun ja saatiin tässä erinomaisia esimerkkejä myös siitä, että miten hommat on toimineet erinomaisen hyvin, niin mä haluun tietysti houkutella kaikki lähtemään sinne maailmalle, koska itsekin olen nyt niin halukas. Mä keräsin siis tätä jaksoa varten muutamii tällasii hyötyjä, joita liikkuvuusjaksolle osallistumisesta voi saada. Ja sit näille liikkuvuusjaksolle osallistuneilta on noussu muun muassa tällasii huomioita, kuten eri kulttuurien arvostaminen, kyky sopeutua ja toimia uusis tilanteissa, taidot työskennellä kansainvälisessä ympäristössä tai sit ulkomailla, itsevarmuus, kyvyt työskennellä eri taustoista olevien ihmisten kanssa, avarakatseisuuden kasvu, suvaitsevaisuuden lisääntyminen, uudet työmahdollisuudet ja sit tietysti vielä parempi menestyminen työmarkkinoilla. Onks tässä mitään sellasta, mikä resonoi Tarua? Kuulostaako joku sellaselta, minkä tunnistit omaksesi?

Puhuja 2 [00:36:12]: Itseluottamus. Siel tuntee ittes tyhmäks, ku sä kävelet jossain hirvees hiekkamyrskys. Oli tiedotettu kuulemma viikkoa aikasempaan, et tällanen tulee, kaikki on kii

ja kaupat on kiinni. Ja siel ku sä tarvot niit pikkukatui pitkin, ni sit mietit vähän silleen, et mitä. Mut kyl siin sit, kun oli hetken ollut, niin sit alko kerää semmosta itsevarmuutta siihen, et ihan sama mitä tapahtuu, kyl mä pärjään. Se on semmonen suomalainen sisu, mikä oikein niinku kasvaa, kun oot ulkomailla. Siis se on ihan mieletön.

Haastattelija 2 [00:36:48]: Ihan mahtavaa. Mun on pakko kysyä, että miten näkyy nykypäivän arjessa tää itsevarmuuden kasvu? Huomaatko konkreettista eroa ennen ja jälkeen vaihtojakson?

Puhuja 2 [00:36:58]: No ehkä semmonen rohkeus tehdä asioita. Et jos miettii, mikä arkajalka itekki oli ja mietti niin pitkään, et uskaltaaks lähtee ja mitä jos mä lähden, kaikki kaverit jää tänne, mitä jos mä tuun ja tääl ei oo ketään. Niin nyt kun miettii jotain, et no emmää nyt tiiä, et voinks mää ny tehdä jotain. Ja sit oot vaan, et joo, et kyllähän mä ny voin, et senkus menee vaan. Syteen tai saveen, mut yleensä kaikki menee niinku, siis mul on semmonen elämäntapa, että kaikki vaan menee, lutviutuu sit paikalleen. Se on ihanaa.

Haastattelija 2 [00:37:31]: Ihan mahtavaa. Vielä tämmönen loppukysymys teille molemmille. Tiina voi vaikka alottaa. Miks jokasen pitäis lähtee liikkuvuusjaksolle?

Puhuja 1 [00:37:39]: No hei, kuulittekste mitä toi Taru tossa [kaikki nauraa? 00:37:42] Ihan kaikki kenelle se vaan on mahdollista ja huomataks se, että se voi olla hyvinkin monelle mahdollista. Aika usein vaan siitä omasta päätöksestä kiinni. Ja juurikin tää tällanen fiilis siitä, että, hei, ei tää oookkaan niin kummallista tai vaarallista tai pelottavaa! Vitsi, must löyty ihan taitoi ja voimii ja elämä kantaa ja maailma kantaa. Ja vaikka on tullukin ehkä jotain haasteita vastaan, niin tietyl tavalla ne on osa sitä kasvuprosessia. Täs on kuitenkin hirveen hyvät, helpot mahdollisuudet korkeakouluopintojen aikana lähtee sinne vaihtoon. Joko lukukaudeks ja nyt alkaa tulla todellakin näitä tämmösii Erasmus Blended elikkä lyhytvaihtomahdollisuuksia. Ihan vaikka vaan jo sen takia, et maisema vähän vaihtuu. Ja korvien väli pikkasen tuulettuu. Ja silleen, et näkee vähän muustakin perspektiivistä. Perspektiivii tulee. Se on ihan sama, että missä iässä sitä lähtee. Pistää pikkasen aina vähän paikoiltaan asioita siellä korvien välissä.

Haastattelija 2 [00:39:05]: Joo, männyt ja koivut vaihtoon. Mitäs Taru, miks jokaisen pitäis lähtee liikkuvuusjaksolle?

Puhuja 2 [00:39:12]: Mä sanoisin samaa. Et se maisemanvaihdos pelkästään. Ja sit mä nostan tosi tärkeeksi verkostoitumisen. Moni huomaa, et ku Suomeen korkeekouluun tulee vaihto-oppilaita, vaihto-opiskelijoita, vaihto-harkkareita, mitä tahansa, niin sä huomaat, kuinka tiivis ryhmä niist tulee. Ni sama asia, jos itte lähtee vaihtoon. Siel on niin monta samassa jamassa olevia, kun sinäkin. Niist tulee niin elinikäsii ystävii. Jos te ootte puol vuottaki yhdessä, niin se on siis sää saat uusii parhait kavereita. Se, mitä se mahdollistaa, kun sä vähän kokeilet, niin se on paljon. Se on todella paljon.

Haastattelija 1 [00:39:59]: Kun sä meet tommoseen tilanteeseen, jossa kukaan muu ei oikein ymmärrä sitä, kuin ne, jotka kokee sen sun kanssa. Se yhdistää ihmisiä tosi paljon. Ja sehän on tosi hieno kokemus sinänsä. Mun on pakko sanoo, et mä oikein liikutuin näistä teidän

puheenvuoroista. Mulle tulee semmonen voi kun ihanaa! Tässä maailmassa on kaikki kriisit, energiakriisit nyt päällä ja nyt jotenki täst tuli semmonen voimaantunu olo.

Puhuja 1 [00:40:22]: Mut tiedätkö mitä vielä nää asiat, mitä tässä lueteltiin, vaikka se on semmosta henkilökohtasta kasvu ja kokemusta ja perspektiivin vaihtoo ja verkostoitumista, niin nää on sellasii asioita, joita myös työnantaja arvostaa, kun ne etsii itsellensä hyvii ammattilaisii. Täytyy olla se hyvä ammattitaito siinä aihees, mitä sul on, mut verkostoitumistaidot, se, että pystyy tarkastelemaan asioita erilaisist näkökulmista ja itsevarmuus. Itsevarmuus tarkoittaa juurikin sitä, et mä tiedän paljon paremmin, kuka mä oon, mitkä on mun vahvuuksii, mitkä ei ehkä vielä oo mun vahvuuksii, mut miten mä voin kehittää. Oikeesti sellanen itselle tosi antava juttu, niin ne on myös hyvin tärkeit siin työllistymisjutus.

Haastattelija 1 [00:41:08]: Kyllä. Tää on just näin. Siis mä haluisin jatkaa viel tätä keskusteluu, mut mä luulen, et nyt on meidän aika lopettaa. Ja tää oli niin mukavaa keskustella, että melkein harmittaa nyt päättää tää jakso. Mut kiitos ihan sikana Tiina ja Taru, että olitte meidän vieraina täällä. Ja kiitos myös co-host Eerika.

Puhuja 2 [00:41:28]: [?? 00:41:29] kaikki maailmalle!

Haastattelija 1 [00:41:31]: Kiitos.

Puhuja 2 [00:41:32]: Hei kiitos. [?? 00:41:33]

Puhuja 1 [00:41:36]: Ja vaikka mä oon tehny tätä 20 vuotta, niin mulla vieläkin tulee kylmii väreitä.

Haastattelija 2 [00:41:41]: Ihanaa.

Puhuja 1 [00:41:42]: Tää on niin ihanaa.

Haastattelija 1 [00:41:46]: Moimoi!

Haastattelija 2 [00:41:47]: Moikka!

[äänite päättyy]